

Svätá budhistická Tipitaka:
Cula-dukkhakkhandha Sutta –
Menšie množstvo napätia

Počul som,
že pri jednej príležitosti
sa Budha zdržiaval
medzi Sakyanmi
neďaleko Kapilavatthu
v banyánovom parku.
Potom Sakyan Mahanama
prišiel k Požehnanému,
pri príchode sa mu uklonil
a sadol si bokom.
Ako tam tak sedel,
povedal Budhovi:
„Pane po dlhý čas
som chápal Dhammu
vyučovanú Požehnaným
takto:
‘Lakomosť je znesvätením
mysle;
nechuť je znesvätením mysle;
podvod je
znesvätením mysle.’
Aj keď rozumiem Dhamme
vyučovanej Požehnaným,
aj tak sú obdobia,
kedy mi mentálna kvalita
lakomosti vtrhne do mysle
a zotrúva tam,
kedy mentálna kvalita
odporu a mentálna kvalita
podvodu
vtrhnú do mojej mysle
a zotrúvajú tam.
Napadá ma táto myšlienka:
Aká mentálna kvalita
je vo mne neopustená,
keďže sú obdobia,
kedy mi mentálna kvalita
lakomosti vtrhne do mysle
a zotrúva tam,
kedy mentálna kvalita
odporu a mentálna kvalita
podvodu
vtrhnú do mojej mysle
a zotrúvajú tam.’“
„Mahanama, tá skutočná
mentálna kvalita je to,

čo je v tebe neopustené,
takže sú obdobia,
kedy mentálna kvalita
lakomosti
mentálna kvalita odporu
a mentálna kvalita podvodu
vtrhnú do tvojej mysle
a zotrúvajú tam.
Pretože keby tá mentálna
kvalita bola v tebe
opustená, nežil by si
domáckym životom a
nepodlieľal sa na zmyselnosti.
Preto,
že táto mentálna kvalita
ne je v tebe opustená,
žiješ domáckym životom
a podlieľaš sa na zmyselnosti.
Aj keď žiak vznešených
pravou súdnosťou
jasne uvidel,
ako to skutočne je
že zmyselnosť
je plná vnútorného napätia,
zúfalstva
a väčších nevýhod, aj tak,
– ak nedosiahol
extázu a potešenie
mimo zmyselnosti,
mimo nešikovných
mentálnych vlastností
alebo niečoho
pokojnejšieho než to,
– môže byť zúdzaný
zmyselnosťou.
Keď ale pravou súdnosťou
jasne uvidel,
ako to skutočne je,
že zmyselnosť je plná
vnútorného napätia, zúfalstva
a väčších nevýhod,
ak dosiahol
extázu a potešenie
mimo zmyselnosti,
mimo nešikovných
mentálnych vlastností
alebo niečoho
pokojnejšieho než to,
nemôže byť zúdzaný
zmyselnosťou.

Ja sám pred Prebudením, keď
som ešte bol neprebudeným
Bodhisattvom, videl som
pravou súdnosťou,
ako to skutočne je,
že zmyselnosť je plná
vnútorného napätia, zúfalstva
a väčších nevýhod,
no kým som nedosiahol
extázu a potešenie
mimo zmyselnosti,
mimo nešikovných
mentálnych vlastností
alebo niečoho
pokojnejšieho než to,
netvrdil som,
že nemôžem byť zúdzaný
zmyselnosťou.
Keď som ale pravou
súdnosťou uvidel,
ako to skutočne je,
že zmyselnosť je plná
vnútorného napätia, zúfalstva
a väčších nevýhod,
a keď som dosiahol
extázu a potešenie
mimo zmyselnosti,
mimo nešikovných
mentálnych vlastností alebo
niečoho pokojnejšieho než to,
vtedy som skonštatoval,
že nemôžem byť zúdzaný
zmyselnosťou.
Takže, Mahanama,
aké sú lákadlá zmyselnosti?
Týchto päť reťazí
zmyselnosti. Ktorých päť?
Tvary rozoznateľné očami
– príjemné,
pôvabné, okúzľujúce,
rozkošné, živé,
túžobné, zvodné.
Zvuky rozoznateľné ušami ...
Vône rozoznateľné nosom ...
Chute rozoznateľné
jazykom ...
Hmatové vnemy
rozzoznateľné telom
– príjemné, pôvabné,
okúzľujúce, rozkošné,

živé, túžobné, zvodné.
 Akékoľvek potešenie
 alebo radosť sa objaví
 v závislosti na týchto
 piatich reťaziach zmyselnosti,
 to je lákadlo zmyselnosti.
 A čo je nedostatkom
 zmyselnosti?
 Je prípad, kedy
 kvôli zamestnaniu,
 ktorým si človek
 zarába na živobytie
 – či už je to kontrolovanie,
 účtovanie, počítanie,
 oranie, obchodovanie
 alebo je kráľovým sluhom,
 alebo akékoľvek iné
 povolanie to môže byť
 – čelí chladu, teplu,
 je sužovaný
 komármi a muchami,
 vetrom a slnkom,
 lezúcimi tvormi,
 umiera od hladu a smädu.
 Tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou
 je zmyselnosť.
 Keď človek nezíska
 žiadne bohatstvo,
 hoci pracuje, snaží sa
 a vynakladá úsilie,
 potom smúti, trápi sa,
 lamentuje, bije sa do prs
 a stáva sa zmätený:
 „Moja práca je márna,
 moje úsilie je zbytočné!“
 Aj tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou

je zmyselnosť.
 Ak človek získa bohatstvo,
 keď pracuje, snaží sa
 a vynakladá úsilie,
 potom zažíva bolesť
 a napätie pri jeho ochrane:
 „Ako mám urobiť, aby ani
 králi ani zloději neutiekli
 s mojim majetkom,
 aby ho oheň nespálil,
 ani voda neodplavila,
 ani žiadni nenávidení dediči
 s ním neutiekli?“
 A ako takto stráži
 a dáva pozor na svoj majetok,
 králi alebo zloději
 s ním utečú,
 alebo ho spáli oheň,
 odplaví ho voda
 alebo nenávidení dediči
 s ním utečú.
 A on smúti, trápi sa,
 lamentuje, bije sa do prs
 a stáva sa zmätený:
 „Čo bolo moje,
 už viac nie je!“
 Aj tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou
 je zmyselnosť.
 Znovu, je to
 spôsobené zmyselnosťou,
 zdrojom je zmyselnosť,
 príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho zmyselnosť
 je príčinou toho,
 že sa králi hádajú s kráľmi,
 šľachtici so šľachticmi,
 kňazi s kňazmi,
 majitelia domov
 s majiteľmi domov,
 matka s dieťaťom,
 dieťa s matkou,
 otec s dieťaťom,
 dieťa s otcom,

brat s bratom,
 sestra so sestrou,
 brat so sestrou,
 sestra s bratom,
 priateľ s priateľom.
 A potom v ich sporoch
 hádkach a konfliktoch
 sa vzájomne napádajú
 päšťami, kameňmi,
 palicami alebo nožmi,
 takže si spôsobujú smrť
 alebo smrteľnú bolesť.
 Aj tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou
 je zmyselnosť.
 Znovu zmyselnosť je
 toho príčinou, zmyselnosť
 je toho zdrojom, ... že ľudia
 berú meče a štíty,
 napínajú luky,
 siahajú po tulcoch so šípmi,
 vyrážajú do bitky
 zoradení v dvojradoch,
 zatiaľ čo šípy a kopije lietajú,
 meče sa blýskajú
 a oni sú poranení
 šípmi a kopijami
 a ich hlavy sú
 odseknuté mečmi,
 takže si spôsobujú smrť
 alebo smrteľnú bolesť.
 Aj tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou
 je zmyselnosť.
 Znovu, zmyselnosť je
 toho príčinou, zmyselnosť
 je toho zdrojom, ... že ľudia
 násilím vylamujú okná,

zmocňujú sa koristi,
 páchajú vlámnia,
 číhajú pri cestách,
 dopúšťajú sa cudzoložstva
 a keď sú dolapení,
 králi ich mučia
 mnohými spôsobmi.
 Bičujú ich bičmi,
 bijú ich trstenicou a palicou.
 Odseknú im ruky,
 odseknú im nohy,
 alebo ruky aj nohy.
 Odseknú im uši,
 odseknú im nosy,
 alebo uši aj nosy.
 Aj tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou
 je zmyselnosť.
 Znovu zmyselnosť je
 toho príčinou, zmyselnosť
 je toho zdrojom, ...
 že ľudia sú zamestnaní
 zlými telesným správaním,
 zlým slovným správaním,
 zlým mentálnym správaním.
 Keď sú zamestnaní
 zlým telesným, slovným
 a mentálnym správaním,
 – pri rozklade tela po smrti
 – znovu sa objavia v rovine
 straty, zlého smeru,
 v nižších ríšach, v pekle.
 Aj tento nedostatok
 v prípade zmyselnosti,
 toto množstvo napätia,
 ktoré je občas viditeľné,
 je spôsobené zmyselnosťou,
 jeho zdrojom je zmyselnosť,
 jeho príčinou je zmyselnosť,
 jednoducho jeho príčinou
 je zmyselnosť.
 Raz, keď sa Mahanama
 zdržiaval neďaleko Rajagaha
 na Supej hore,

množstvo Niganthov
 bolo pri Čiernej skale
 na svahu Isigili
 a praktikovali
 nepretržité státie. Odmietali
 sedačky, zažívali prudké,
 ostré, mučivé bolesti
 kvôli tejto námahe.
 Takže večer,
 keď som vyšiel zo samoty,
 išiel som k Niganthom
 pri Čiernej skale
 na svahoch Isigili a pri
 príchode som sa ich spýtal:
 „Prečo praktikujete
 nepretržité státie,
 odmietaťe sedačky,
 zažívate prudké,
 ostré, mučivé bolesti
 kvôli tejto námahe?“
 Keď som to povedal,
 Niganthovia mi povedali:
 „Priateľu,
 Nigantha Nataputta je
 vše vediaci, vše vidiaci
 a konštatuje úplné
 poznanie a videnie takto:
 ‘Či už kráčam alebo stojím,
 spím alebo bdiem,
 poznanie a videnie
 sú vo mne nepretržité
 a ustavične upevnené.’
 On nám povedal:
 ‘Niganthovia,
 v minulosti ste urobili
 zlé skutky.
 Odčinite ich touto
 bolestivou prísnosťou.
 Keď ste v súčasnosti
 zdržanliví v záležitostiach
 tela, reči a mysle,
 je to nekonanie
 zlých skutkov pre budúcnosť.
 Takto so zničením
 starých skutkov
 prostredníctvom askézy
 a nekonaním nových skutkov
 nebude v budúcnosti
 žiaden prúd.
 Keď v budúcnosti nebude

žiaden prúd,
 bude to koniec konania.
 S ukončením konania
 končí napätie.
 S ukončením napätia
 končí cítenie.
 S ukončením cítenia
 bude odstránené
 všetko utrpenie a napätie.’
 My súhlasíme s tým učením,
 uprednostňujeme ho
 a sme ním uspokojení.“
 Keď to povedali,
 spýtal som sa ich:
 „Ale priatelia, viete,
 že ste existovali v minulosti
 a že ste ne – neexistovali?“
 „Nie, priateľu.“
 „A viete, že ste
 konali zlé skutky v minulosti
 a že ste ich ne – nekonali?“
 „Nie, priateľu.“
 „A viete,
 že toľko a toľko napätia
 bolo odstráneného
 a že toľko a toľko
 napätia ešte treba odstrániť
 alebo že s odstránením
 toľko a toľko napätia
 bude odstránené
 všetko napätie?“
 „Nie, priateľu.“
 „Ale viete,
 čo to je zanechanie
 nešikovných mentálnych
 vlastností a dosiahnutie
 šikovných mentálnych
 vlastností tu a teraz?“
 „Nie, priateľu.“
 „Potom to priatelia vyzerá,
 že neviete, že ste
 existovali v minulosti
 a že ste ne – neexistovali.
 Neviete, že ste konali
 zlé skutky v minulosti
 a že ste ich ne – nekonali.
 Neviete, že ste vykonali
 také a také zlé skutky
 v minulosti.
 Neviete, že toľko a toľko

napätia bolo odstráneného
alebo že toľko a toľko
napätia ešte treba odstrániť
alebo že s odstránením
toľko a toľko napätia bude
odstránené všetko napätie.
Neviete, čo je to zanechanie
nešikovných mentálnych
vlastností a dosiahnutie
šikovných mentálnych
vlastností tu a teraz.
To je prípad tých vo svete,
ktorí sú vrahmi,
krutými ľuďmi
so zakrvavenými rukami,
keď sa neskôr narodí
medzi ľudské bytosti,
súhlasia s Niganthami.“
„Ale priateľ Gautama,
nie je to tak,
že radosť má byť dosiahnutá
prostredníctvom radosti.
Radosť má byť dosiahnutá
prostredníctvom bolesti.
Pretože keby mala byť radosť
dosiahnutá prostredníctvom
radosti, potom kráľ Seniya
Bimbisara z Magadhy
by dosiahol radosť,
pretože on žije vo väčších
potešeniach než ty,
priateľ Gautama.“
„Zaiste to ctihodní
Niganthovia povedali
nerozvážne a bez uváženia,
že by sa ma namiesto toho
mali spýtať:
„Kto žije vo väčšom potešení,
kráľ Seniya Bimbisara
z Magadhy
alebo ctihodný Gautama?“
„Áno, priateľ Gautama,
povedali sme to nerozvážne
a bez uváženia,
ale nech je tak.
Pýtame sa ťa teraz,
ctihodný Gautama:
Kto žije vo väčšom potešení,
kráľ Seniya Bimbisara
z Magadhy

alebo ctihodný Gautama?“
„V tom prípade, Niganthovia
vám odpoviem otázkou.
Odpovedzte ako chcete.
Čo myslíte: dokáže
kráľ Seniya Bimbisara
z Magadhy bez toho,
aby pohl svojím telom,
bez vyslovenia jediného slova
zotrvať vnímavý
voči čistému potešeniu
po sedem dní a nocí?“
„Nie priateľu.“
„A ja, bez toho,
aby som pohl svojím telom,
bez vyslovenia jediného slova
dokážem zotrvať vnímavý
voči čistému potešeniu
po sedem dní a nocí.
Čo si teda myslíte.
Pokiaľ ide o to, kto
zotráva vo väčšej radosti,
kráľ Seniya Bimbisara
z Magadhy alebo ja?“
„V takom prípade
ctihodný Gautama zotráva
vo väčšej radosti ako
kráľ Seniya Bimbisara
z Magadhy.“
To je to,
čo povedal Požehnaný.
Spokojný Sakyan Mahanama
bol potešený
Budhovými slovami.